

Vertikaalisen ryhmäpoikkeusasetuksen tarkistus

Taustamuistio

Komissio julkaisi 9 heinäkuuta 2021 julkista kuulemista varten luonnoksen tarkistetuksi vertikaaliseksi ryhmäpoikkeusasetukseksi¹. Asetus koskee niin sanottuja vertikaalisia sopimuksia eli sopimuksia, jotka liittyvät tavaroiden ja palvelujen tuottamiseen ja jakeluun. Näitä sopimuksia esiintyy kaikkialla EU:n taloudessa. Asetuksessa todetaan, että jos tällaiset vertikaaliset sopimukset täyttävät tietyt edellytykset, niihin ei sovelleta perussopimuksen 101 artiklan 1 kohdassa määrättyä kieltoa. Tarkistetun asetuksen luonnokseen liittyy vertikaalisia rajoituksia koskevien tarkistettujen suuntaviivojen² luonnos, jossa annetaan lisäohjeita asetuksen tulkittamisesta ja soveltamisesta, mutta myös sellaisten vertikaalisten sopimusten arvioinnista perussopimuksen 101 artiklan 1 ja 3 kohdan nojalla, joille ei myönnetä poikkeusta ryhmäpoikkeusasetuksella.

Julkisen kuulemisen tarkoituksena on kerätä sidosryhmien palautetta vertikaalisen ryhmäpoikkeusasetuksen ja vertikaalisten suuntaviivojen tarkistusluonnoksista ja erityisesti komission ehdottamista muutoksista, joilla on tarkoitus puuttua 8. syyskuuta 2020 julkaistussa komission yksiköiden valmisteluasiakirjassa³ esiin nostettuihin seikkoihin.

Arviointi osoitti, että asetus ja suuntaviivat ovat hyödyllisiä välineitä, jotka helpottavat merkittävästi vertikaalisten sopimusten arviointia perussopimuksen 101 artiklan nojalla ja auttavat vähentämään sääntöjen noudattamisesta yrityksille aiheutuvia kustannuksia. Se osoitti kuitenkin myös, että niiden toimivuutta on varaa parantaa ja erityisesti, että niitä on tarpeen sovittaa markkinoilla nykysääntöjen antamisen jälkeen tapahtuneeseen kehitykseen.

Sen jälkeen kun vaikutustenarviointivaihe käynnistettiin lokakuussa 2020, komissio on kerännyt lisää näyttöä parannuskohteista muun muassa 18. joulukuuta 2020 ja 26. maaliskuuta 2021 välisenä aikana järjestetyllä avoimella julkisella kuulemisella sekä sidosryhmien ja kansallisten kilpailuviranomaisten kanssa käydyissä keskusteluissa. Asetuksen ja suuntaviivojen tarkistusluonnoksissa otetaan huomioon kaikki tähän mennessä kerätty näyttö. Luonnoksia koskeva julkinen kuuleminen on olennainen osa komission tiedonhankintaa. Se tuottaa tietoa vaikutustenarviointiin, johon tarkistetun asetuksen ja tarkistettujen suuntaviivojen lopulliset versiot perustuvat.

Tässä vaiheessa tarkistusluonnokset sisältävät komission ehdottamat muutokset, jotka perustuvat tässä taustamuistiossa tiivistetysti esitettyyn näyttöön ja vastaavat uudelleentarkastelun seuraavia kolmea tavoitetta:

- Mukautetaan safe harbour -poikkeusta asetukseen perustuvien väärin positiivisten päätelmien poistamiseksi ja väärin negatiivisten päätelmien vähentämiseksi (**tavoite 1**),
- annetaan sidosryhmille ajantasaista ohjeistusta liiketoimintaympäristöön, jota sähköisen kaupankäynnin ja verkkoalustojen kasvu on muuttanut, ja varmistetaan vertikaalisten sääntöjen yhdenmukaisempi soveltaminen Euroopan unionissa (**tavoite 2**) sekä

¹ Komission asetus (EU) N:o 330/2010, annettu 20 päivänä huhtikuuta 2010, Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 101 artiklan 3 kohdan soveltamisesta tiettyihin vertikaalisten sopimusten ja yhdenmukaistettujen menettelytapojen ryhmiin, EUVL L 102, 23.4.2010, s. 1.

² Suuntaviivat vertikaalisista rajoituksista, EUVL C 130, 19.5.2010, s. 1.

³ Ks. komission yksiköiden valmisteluasiakirja – Evaluation of the Vertical Block Exemption Regulation, SWD(2020) 172 final.

- vähennetään yrityksille sääntöjen noudattamisesta aiheutuvia kustannuksia yksinkertaistamalla nykyisten sääntöjen monimutkaisia osa-alueita ja selkeyttämällä nykyohjeistusta (**tavoite 3**).

1. Mukautetaan safe harbour -poikkeusta asetukseen perustuvien väärin positiivisten päätelmien poistamiseksi ja väärin negatiivisten päätelmien vähentämiseksi

Arvioinnissa komissio yksilöi neljä alaa, jotka saattavat edellyttää muutoksia, jotta asetuksen tarjoamaa safe harbour -poikkeusta voitaisiin säätää sen suunnitellulla soveltamisalalla.

Kaksi näistä neljästä alasta (kaksoisjakelu ja yhdenvertaisuusvelvoitteet, joita kuvataan tarkemmin jäljempänä) koskee mahdollisia vääriä positiivisia päätelmiä.

Väärät positiiviset päätelmät koskevat vertikaalisia sopimuksia ja rajoituksia, jotka tällä hetkellä kuuluvat asetuksen mukaisen ryhmäpoikkeuksen alaan, mutta joiden osalta ei voida riittävällä varmuudella olettaa, että ne yleisesti ottaen parantavat tehokkuutta ja täyttävät näin ollen perussopimuksen 101 artiklan 3 kohdan mukaisen poikkeuksen edellytykset. Väärin positiivisten päätelmien tapauksessa komissiolla on velvollisuus supistaa safe harbour -poikkeusta, jotta se olisi SEUT-sopimuksen 101 artiklan ja toimivallansiirtoasetuksen⁴ mukainen.

Kaksi muuta alaa (aktiivisen myynnin rajoitukset ja verkkokaupan rajoitukset, joita myös kuvataan tarkemmin jäljempänä) koskevat mahdollisia vääriä negatiivisia päätelmiä.

Väärillä negatiivisilla päätelmillä viitataan vertikaalisiin sopimuksiin ja rajoituksiin, jotka eivät tällä hetkellä kuulu asetuksen mukaisen ryhmäpoikkeuksen alaan, mutta joiden osalta voidaan riittävällä varmuudella olettaa, että ne yleisesti ottaen tietyin ehdoin täyttävät perussopimuksen 101 artiklan 3 kohdan mukaisen poikkeuksen edellytykset. Kun otetaan huomioon, että yleisesti poikkeukseen oikeutettujen vertikaalisten sopimusten ja rajoitusten jättäminen ryhmäpoikkeuksen ulkopuolelle ei johda perussopimuksen 101 artiklan tai toimivallansiirtoasetuksen rikkomiseen, komissiolla ei ole pakkoa toimia asiassa. Yleisesti poikkeukseen oikeutettujen vertikaalisten sopimusten ja rajoitusten jättäminen ryhmäpoikkeuksen ulkopuolelle lisää kuitenkin yrityksille ja erityisesti pienille ja keskisuurille yrityksille (pk-yrityksille), aiheutuvia rasitteita ja siten sääntöjen noudattamisesta aiheutuvia kustannuksia, kun ne arvioivat itse, ovatko niiden sopimukset perussopimuksen 101 artiklan mukaisia. Komissio pyrkii näin ollen vähentämään tällaisia vääriä negatiivisia päätelmiä mahdollisimman suuressa määrin.

- Kaksoisjakelusta on kyse silloin, kun toimittaja ei myy tavaroitaan tai palvelujaan pelkästään riippumattomien jakelijoiden kautta vaan myös suoraan loppuasiakkaille, kilpaillen suoraan riippumattomien jakelijoidensa kanssa. Asetuksen uudelleentarkastelun aikana tähän mennessä kerätyt tiedot osoittavat, että alun perin melko rajalliset kaksoisjakeluskenaariot ovat yleistyneet nykyisen asetuksen ja nykyisten suuntaviivojen hyväksymisen jälkeen. Tämä johtuu erityisesti verkkomyyntin kasvusta, mikä on helpottanut toimittajien suoramyymintä joko omien verkkokauppojensa tai verkossa toimivien markkinapaikkojen kautta. Tämän seurauksena nykyinen kaksoisjakelua koskeva poikkeus todennäköisesti suo vertikaalisille sopimuksille

⁴ Neuvoston asetus N:o 19/65/ETY, annettu 2 päivänä maaliskuuta 1965, perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan soveltamisesta sopimusten ja yhdenmukaistettujen menettelytapojen ryhmiin (EYVL 36, 6.3.1965, s. 35), sellaisena kuin se on muutettuna 10 päivänä kesäkuuta 1999 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 1215/1999 (EYVL L 148, 15.6.1999, s. 1). Toimivallansiirtoasetuksella neuvosto valtuutti komission antamaan ryhmäpoikkeusasetuksia perussopimuksen 101 artiklan soveltamisalaan kuuluvien sopimusten ja yhdenmukaistettujen menettelytapojen tietyille luokille.

poikkeuksen silloinkin, kun mahdollisia horisontaalisia huolenaiheita ei enää voida jättää huomiotta.

Asetuksen tarkistusluonnoksen 2 artiklan 4–7 kohdan ehdotuksella jätetään nykyisen safe harbour -poikkeuksen ulkopuolelle kaksoisjakeluskenaariot, jotka voivat aiheuttaa horisontaalisia huolenaiheita. Tarkistusluonnoksen 2 artiklan 4 kohdassa rajoitetaan nykyinen kaksoisjakelua koskeva ryhmäpoikkeus tapauksiin, joissa osapuolten yhteenlaskettu markkinaosuus vähittäismarkkinoilla on enintään 10 prosenttia. Tämä vastaa de minimis - tiedonannossa⁵ käytettyä kilpailijoiden välisiin sopimuksiin sovellettavaa markkinaosuusrajaa.

Tarkistusluonnoksen 2 artiklan 5 kohdassa säädetään täydentävästä mutta rajoitetummasta safe harbour -poikkeuksesta kaksoisjakelulle silloin, kun toimittajan ja sen jakelijoiden yhteenlaskettu markkinaosuus vähittäismarkkinoilla on yli 10 prosenttia, mutta ei vielä ylitä asetuksen 3 artiklassa säädettyä 30 prosentin markkinaosuusrajaa. Tällaisessa skenaariossa, jotta voidaan säilyttää safe harbour -poikkeus mahdollisuuksien mukaan ja lisätä yritysten oikeusvarmuutta, vertikaalisen sopimuksen kaikille osa-alueille myönnetään edelleen poikkeus lukuun ottamatta vertikaalisen sopimuksen osapuolten välistä tietojenvaihtoa. Jotta 2 artiklan 4 ja 5 kohdan mukaiset kaksoisjakeluskenaariot voisivat hyötyä tarkistetusta safe harbour -poikkeuksesta, tarkistusluonnoksen 2 artiklan 6 kohdassa selvennetään myös, että vertikaalisiin sopimuksiin ei pitäisi sisältyä SEUT-sopimuksen 101 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja kilpailunrajoituksia eikä tarkistetun ryhmäpoikkeusasetuksen 4 artiklan mukaisia vakavimpia kilpailunrajoituksia.

Lisäselvennyksiä kaksoisjakelua koskevan poikkeuksen tarkistetusta soveltamisalasta annetaan suuntaviivojen tarkistusluonnoksessa (ks. 4.4.3 kohta), jossa viitataan myös horisontaalisiin suuntaviivoihin⁶. Myös horisontaalisia suuntaviivoja tarkastellaan parhaillaan uudelleen, ja ne voisivat tulevaisuudessa antaa lisäohjeita horisontaalisesta ja vertikaalisesta tietojenvaihdosta kaksoisjakelutilanteissa, jotta yritysten oikeusvarmuus paranisi entisestään.

Lisäksi asetuksen tarkistusluonnoksessa on otettu huomioon ehdotettu muutos, jolla laajennetaan kaksoisjakelua koskevan poikkeuksen soveltamisalaa tukkukauppiaisiin ja tuojiin (ks. tarkistusluonnoksen 2 artiklan 4 kohdan a alakohta). Tarkistusluonnoksen 2 artiklan 7 kohdassa kuitenkin jätetään tämän poikkeuksen ulkopuolelle verkossa toimivien välityspalvelujen tarjoajat, jos niillä on hybriditehtävä eli kun ne myyvät tavaroita tai palveluja kilpailen sellaisten yritysten kanssa, joille ne tarjoavat verkossa toimivia välityspalveluja.

- Yhdenvertaisuusvelvoitteet, joihin viitataan myös suosituimmuuslausekkeina, voidaan määritellä velvoitteiksi, joiden mukaan yrityksen on tarjottava sopimuspuolelleen samat tai paremmat ehdot kuin millä tahansa muulla myynti-/markkinointikanavalla (esim. muilla kauppapaikoilla) tai yrityksen suoramyyntikanavalla (esim. sen omilla verkkosivustoilla). Kaikille yhdenvertaisuuslausekkeille on tällä hetkellä myönnetty ryhmäpoikkeusasetuksen mukainen ryhmäpoikkeus, mutta kilpailuviranomaiset ovat puuttuneet niihin viime vuosina yhä useammin.

⁵ Tiedonanto vähämerkityksisistä sopimuksista, jotka eivät Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 101 artiklan 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla rajoita tuntuvasti kilpailua (de minimis -tiedonanto), EUVL C 291, 30.8.2014, s. 1.

⁶ Suuntaviivat EY:n perustamissopimuksen 101 artiklan soveltamisesta horisontaalista yhteistyötä koskeviin sopimuksiin, EYVL C 11, 14.1.2001, s. 1, sellaisena kuin ne ovat muutettuna oikaisuilla EUVL C 33, 2.2.2011, s. 20.

Koska viranomaistoimissa on pääosin puututtu epäsuoriin myyntikanaviin liittyviin yhdenvertaisuuslausekkeisiin, tarkistusluonnoksessa poistetaan ryhmäpoikkeuksesta koituva etu tällaisilta verkossa toimivien välityspalvelujen tarjoajien asettamilta eri alustat kattavilta vähittäiskaupan yhdenvertaisuusvelvoitteilta. Tämän tyyppinen yhdenvertaisuusvelvoite lisätään poissuljettujen rajoitusten luetteloon (ks. tarkistusluonnoksen 5 artiklan d kohta). Ehdotetun muutoksen seurauksena tällaista yhdenvertaisuusvelvoitetta olisi arvioitava erikseen perussopimuksen 101 artiklan nojalla.

Toisaalta tarkistusluonnoksessa myönnetään edelleen ryhmäpoikkeus suoramyyntiä tai markkinointikanavia koskeville vähittäiskaupan yhdenvertaisuusvelvoitteille (ns. suppea yhdenvertaisuusvelvoite). Suppeat yhdenvertaisuusvelvoitteet sekä tukkutason yhdenvertaisuusvelvoitteet hyötyvät edelleen asetuksen safe harbor -poikkeuksesta edellyttäen, että ryhmäpoikkeusasetuksen yleiset soveltamisedellytykset täyttyvät, erityisesti 3 artiklassa säädetty 30 prosentin markkinaosuusraja. Lisäohjeita yhdenvertaisuusvelvoitteiden arvioinnista annetaan suuntaviivojen tarkistusluonnoksen 6.2.4 ja 8.2.5 kohdassa.

- Aktiivista myyntiä koskevilla rajoituksilla tarkoitetaan rajoituksia, jotka koskevat ostajan mahdollisuuksia lähestyä aktiivisesti yksittäisiä asiakkaita. Nykysäännöt sisältävät vain suppeita poikkeuksia, joissa sallitaan aktiivista myyntiä koskevat rajoitukset. Asetuksen ja suuntaviivojen uudelleentarkastelussa tähän mennessä kerätyt tiedot osoittavat, että nämä säännöt ovat epäselviä ja rajoittavat toimittajien mahdollisuuksia suunnitella jakelujärjestelmiään liiketoimintatarpeidensa mukaisesti.

Tämän näytön perusteella asetuksen tarkistusluonnoksen 1 artiklan 1 kohdan l alakohdassa yhdessä 1 artiklan 1 kohdan n alakohdan kanssa määritellään aktiivista myyntiä koskevat rajoitukset. Lisäksi tarkistusluonnokseen sisältyy muutosehdotuksia aktiivisen myynnin rajoituksia koskeviin sääntöihin pääosin tarkistusluonnoksen 4 artiklan b–d kohdan osalta.

Tarkistusluonnoksen 4 artiklan b kohdassa otetaan käyttöön mahdollisuus jaettuun yksinoikeuteen, jolloin toimittaja voi nimetä useamman kuin yhden yksinmyyjän tietyille alueille tai asiakasryhmälle. Samalla muutosehdotuksella luodaan yhteys tällaisen jaetun yksinoikeuden ja yksinmyyntijärjestelmän tehokkuuden välille sen varmistamiseksi, että se ei johda sisämarkkinoiden pirstaloitumiseen. Tätä varten suuntaviivojen tarkistusluonnoksessa selvennetään, että valtuutettujen yksinmyyjien lukumäärä olisi määritettävä suhteessa osoitettuun alueeseen tai asiakasryhmään siten, että varmistetaan tietty liiketoiminnan määrä, joka säilyttää niiden investointipanostukset.

Toinen yksinmyyntiä koskeva muutos koskee toimittajan mahdollisuutta velvoittaa ostajansa siirtämään myyntioikeuksia asiakkailleen. Asetuksen tarkistusluonnoksen 4 artiklan b kohdan mukaan tällainen siirtäminen on mahdollista, jos ostajan asiakas on tehnyt myyntisopimuksen toimittajan kanssa tai sellaisen osapuolen kanssa, jolle toimittaja on myöntänyt myyntioikeudet. Muutoksella pyritään parantamaan yksinmyyjien investointikannustimien suojaa.

Lisäksi tarkistusluonnoksen 4 artiklan c kohdassa annetaan valikoiville jakelujärjestelmille parempi suoja valikoivan jakelun alueelle sijoittautuneiden valtuuttamattomien myyjien myynniltä.

- Mitä tulee tiettyihin verkkomyyntiä rajoittaviin epäsuoriin toimenpiteisiin, ehdotetut muutokset koskevat kaksoishinnoittelua (eli samalta jakelijalta veloitetaan korkeampi tukkuhinta verkossa myytäviksi tarkoitetuista tuotteista kuin muualla myytäviksi tarkoitetuista tuotteista) ja vastaavuusperiaatetta (eli verkkomyynnille asetetaan kriteerejä, jotka eivät kokonaisuudessaan

vastaa kiinteille myymälöille asetettuja kriteerejä). Asetuksen uudelleentarkastelun yhteydessä tähän mennessä kerätyt tiedot osoittavat, että verkkomyynistä on kehittynyt hyvin toimiva myyntikanava, minkä vuoksi se ei enää tarvitse erityissuojaa luokittelemalla tietyt epäsuorat toimenpiteet, joilla rajoitetaan verkkokauppaa, vakavimmiksi kilpailunrajoituksiksi.

Näin ollen tarkistusluonnoksen 4 artiklassa kaksoishinnoittelua ei enää pidetä vakavimpiin rajoituksiin kuuluvana. Toimittajat voivat näin ollen asettaa erilaisia tukkuhintoja saman jakelijan verkkomyynille ja muulle myynille edellyttäen, että tämän tarkoituksena on kannustaa asianmukaiseen investointitasoon tai palkita sen saavuttamisesta ja se liittyy kunkin kanavan osalta aiheutuneisiin kustannuksiin.

Lisäksi valikoivan jakelujärjestelmän yhteydessä toimittajien verkkomyynille asettamien kriteerien ei enää tarvitse kokonaisuudessaan vastata kiinteille myymälöille asetettuja kriteerejä, koska kanavat ovat luonteeltaan lähtökohtaisesti erilaisia.

Ehdotettuihin muutoksiin sovelletaan samaa rajaavaa periaatetta kuin yleisemmin verkkokaupan rajoituksiin. Näin ollen tarkistusluonnoksella myönnetään ryhmäpoikkeus kaksoishinnoittelulle ja vastaamattomuudelle vain, jos näiden rajoitusten suorana tai välillisenä tavoitteena ei ole estää ostajia tai niiden asiakkaita käyttämästä internetiä tavaroidensa tai palvelujensa verkkomyyntiin.

2. Annetaan sidosryhmille ajantasaista ohjeistusta ja autetaan yrityksiä arvioimaan sopimuksiaan liiketoimintaympäristössä, jota sähköisen kaupankäynnin ja verkkoalustojen kasvu on muuttanut, ja varmistetaan vertikaalisten sääntöjen yhdenmukaisempi soveltaminen Euroopan unionissa

Yksi uudelleentarkastelun päätavoitteista on antaa sidosryhmille ajantasaista ohjeistusta verkkokaupan rajoituksista ja varmistaa yhdenmukaistettu lähestymistapa näihin rajoituksiin koko EU:ssa. Tätä varten asetuksen ja suuntaviivojen tarkistusluonnoksissa otetaan huomioon verkkokaupan rajoituksiin liittyvä EU:n tuomioistuimen oikeuskäytäntö. Erityisen merkityksellisiä ovat asiat *Pierre Fabre* ja *Coty*⁷, joihin myös komission kilpailun pääosasto tukeutuu⁸.

Tarkistusluonnoksen 1 artiklan 1 kohdan n alakohdassa säädetään selkeästä kynnysarvosta arvioitaessa vakavimpia kilpailunrajoituksia ympäristössä, jota verkkomyynin kasvu on muuttanut. Rajoitukset, joiden tarkoituksena on suoraan tai välillisesti, erikseen tai yhdessä muiden tekijöiden kanssa, estää ostajia tai niiden asiakkaita käyttämästä tosiasiallisesti internetiä tavaroidensa tai palvelujensa verkkomyyntiin tai käyttämästä tosiasiallisesti yhtä tai useampaa verkkomainontakanavaa, määritellään aktiivista tai passiivista myyntiä koskeviksi rajoituksiksi ja siten vakavimmiksi kilpailunrajoituksiksi asetuksen 4 artiklan mukaisesti.

Suuntaviivojen tarkistusluonnoksen 6.1.2 kohdassa annetaan lisäohjeita tällaisista vakavimmista rajoituksista. Siinä selitetään, milloin tietty verkkotoiminta katsotaan aktiiviseksi tai passiiviseksi myynniksi. Vaikka esimerkiksi verkkosivuston ylläpito on passiivista myyntiä, sen kääntäminen kielelle, jota ei yleisesti käytetä myyjän omalla alueella, on aktiivisen myynnin muoto. Siinä selvennetään myös, että hintavertailusivustojen tai hakukoneiden maksullisen indeksoinnin käytön rajoittaminen on asetuksen mukainen vakavimpiin kuuluva rajoitus, koska mainosmahdollisuus

⁷ Asia C-439/09, *Pierre Fabre Dermo-Cosmetique SAS v. Président de l'Autorité de la concurrence*, EU:C:2011:649; asia C-230/16 *Coty Germany GmbH v. Parfümerie Akzente GmbH*, EU:C:2017:941.

⁸ Ks. kilpailun pääosaston katsaus "EU Competition rules and marketplace bans: Where do we stand after the Coty judgment?" huhtikuu 2018, <https://ec.europa.eu/competition/publications/cpb/2018/kdak18001enn.pdf>.

antaa myyjälle mahdollisuuden houkutella potentiaalisia asiakkaita verkkosivustolleen, mikä on edellytys verkkomyyntille. Sitä vastoin verkkomainontaa koskevat rajoitukset, jotka eivät sulje pois tiettyjä verkkomainontakanavia, kuuluvat ryhmäpoikkeuksen piiriin esimerkiksi, jos tällaiset rajoitukset liittyvät verkkomainonnan sisältöön tai asettavat tiettyjä laatuvaatimuksia. Muihin suuntaviivojen tarkistusluonnoksen päivityksiin kuuluu esimerkiksi verkkoalustojen ja hintavertailuvälineiden käytön rajoituksia käsittelevä osio (ks. 8.2.3 ja 8.2.4 kohta).

Asetuksen ja suuntaviivojen tarkistusluonnokset sisältävät myös erityisiä sääntöjä ja ohjeita alustataloudesta ottaen huomioon, että tällä talouden osalla on yhä tärkeämpi rooli tavaroiden ja palvelujen jakelussa. Asetuksen tarkistusluonnoksen 1 artiklan 1 kohdan d alakohtaan sisältyy verkossa toimivien välityspalvelujen tarjoajan määritelmä, joka perustuu P2B-asetuksen⁹ samankaltaiseen määritelmään. Määritelmässä selvennetään, että verkossa toimivien välityspalvelujen tarjoajat ovat vertikaalisen ryhmäpoikkeusasetuksen mukaisia toimittajia. Tämän selvennyksen vaikutuksia ja muiden sääntöjen soveltamista verkossa toimivien välityspalvelujen tarjoajiin käsitellään suuntaviivoissa (ks. 4.3 kohta). Asiaa koskevissa ohjeissa selitetään myös, miksi verkkopohjaisessa alustataloudessa toimivia yrityksiä ei voida pitää aitoina edustajina (ks. 3.2.3 kohta). Kuten edellä mainittiin kaksoisjakelua koskevaan poikkeukseen ehdotettujen muutosten yhteydessä, asetuksen tarkistusluonnoksen 2 artiklan 7 kohdassa säädetään, että hybriditoimijoita olevat verkossa toimivat välittäjät eivät hyödy asetuksessa säädetystä ryhmäpoikkeuksesta.

Ehdotetut muutokset ovat johdonmukaisia suhteessa digimarkkinasäädösehdotukseen¹⁰. Tämä johtuu erityisesti siitä, että digimarkkinasäädös keskittyy digitaalisiin portinvartijoihin, jotka ovat markkinavoimaa omaavia yrityksiä ja jotka eivät sen vuoksi hyödy asetuksessa säädetystä ryhmäpoikkeuksesta.

Suuntaviivojen tarkistusluonnos ottaa huomioon myös helmikuussa 2021 laaditun valmisteluasiakirjan¹¹ jakelijoista, jotka toimivat myös tiettyjen saman toimittajan tuotteiden edustajina.

Lisäksi asetuksen tarkistusluonnoksessa pyritään varmistamaan, että perussopimuksen 101 artiklaa sovelletaan yhdenmukaisemmin vertikaalisiin sopimuksiin kaikkialla EU:ssa. Tämä on tarkoitus saavuttaa sisällyttämällä varsinaiseen asetukseen tiettyjä ohjaavia periaatteita, kuten verkkomyyntin rajoituksiin sovellettavia periaatteita, sekä uusia sääntöjä, jotka koskevat esimerkiksi verkossa toimivien välityspalvelujen tarjoajien määritelmää ja määrittelyä toimittajiksi. Samalla suuntaviivojen tarkistusluonnoksella pyritään vahvistamaan kansallisten kilpailuviranomaisten mahdollisuuksia poistaa ryhmäpoikkeusasetuksen mukainen etu yksittäisissä tapauksissa mahdollisimman laajassa määrin voimassa olevan oikeudellisen kehyksen puitteissa antamalla ohjeita sovellettavista edellytyksistä ja menettelystä (ks. suuntaviivojen tarkistusluonnoksen 7.1 kohta).

3. Vähennetään yrityksille sääntöjen noudattamisesta aiheutuvia kustannuksia yksinkertaistamalla nyky sääntöjä ja selkeyttämällä nykyohjeistusta

⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/1150, annettu 20 päivänä kesäkuuta 2019, oikeudenmukaisuuden ja avoimuuden edistämisestä verkossa toimivien välityspalvelujen yrityskäyttäjää varten, EUVL L 186, 11.7.2019, s. 57.

¹⁰ Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi kilpailullisista ja oikeudenmukaisista markkinoista digitaalisella (digimarkkinasäädös), {SEC(2020) 437 final} - SWD(2020) 363 final} - SWD(2020) 364 final}.

¹¹ https://ec.europa.eu/competition/consultations/2018_vber/working_paper_on_dual_role_agents.pdf.

Asetuksen ja suuntaviivojen tarkistusluonnoksilla pyritään myös vähentämään sääntöjen noudattamisesta yrityksille, erityisesti pk-yrityksille, aiheutuvia kustannuksia selventämällä tiettyjä säännöksiä, joita pidetään erityisen monimutkaisina ja siten vaikeasti noudatettavina.

Erityisesti nykyisen asetuksen 4 artiklan b alakohdan alueellisia ja asiakasrajoituksia koskevat säännökset, joita sidosryhmät pitävät erityisen monimutkaisina, on korvattu kolmella erillisellä säännöskokonaisuudella, joilla selvennetään kiellon soveltamisalaa kunkin pääasiallisen jakelujärjestelmän eli yksinmyynnin, valikoivan jakelun ja vapaan jakelun osalta. Lisäksi suuntaviivojen tarkistusluonnoksen 4.6 kohdassa selitetään yksityiskohtaisesti kunkin jakelujärjestelmän erityispiirteet.

Suuntaviivojen tarkistusluonnoksessa myös niiden rakennetta on yksinkertaistettu, jotta ne tarjoaisivat selkeämmät puitteet vertikaalisten sopimusten analysoinnille. Uudessa rakenteessa esimerkiksi yhdistetään aiemmin hajanaiset jälleenmyyntihinnan määrittämisestä koskevat ohjeet yhteen osioon (ks. suuntaviivojen tarkistusluonnoksen 6.1.1 kohta).
